

Dopalacze

Powiatowa Stacja
Sanitarno –
Epidemiologiczna
we Wrześni

Klaudia Zbieranek

Cel spotkania

Przekazanie aktualnej wiedzy na temat zagrożeń zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych- „dopalaczy”.

Czym się zajmuje PSSE?

- **PSSE** czyli **Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna (sanepid)** to wyspecjalizowana instytucja wykonująca zadania z zakresu zdrowia publicznego, poprzez sprawowanie kontroli i nadzoru nad warunkami higieny w różnych dziedzinach życia.
- W PSSE jest kilka oddziałów:
  - * epidemiologia,
  - * oświata zdrowotna i promocja zdrowia,
  - * higiena dzieci i młodzieży,
  - * higiena komunalna,
  - * higiena żywienia, żywności i przedmiotów użytku,
  - * higiena pracy,
  - * nadzór sanitarny,

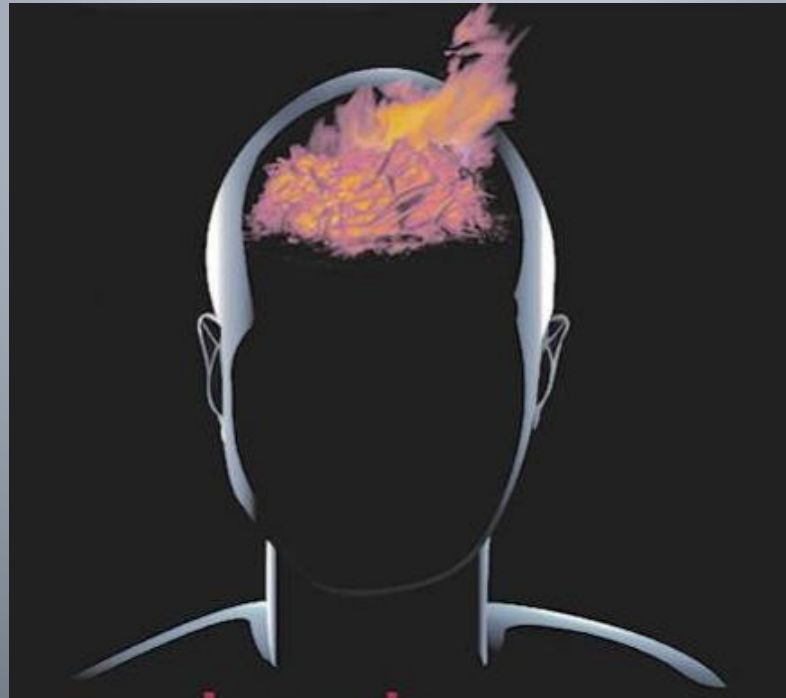

Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia

Główne zadania:

- Inicjowanie, organizowanie, koordynowanie i nadzorowanie działalności w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia;
- Pobudzanie aktywności prozdrowotnej jednostki i społeczeństwa na rzecz zdrowia, w tym propagowanie zasad zdrowego stylu życia;
- Wdrażanie, monitoring i ocena realizowanych działań oświatowo – zdrowotnych i promocji zdrowia;
- Organizowanie i prowadzenie szkoleń i porad, udzielanie wsparcia organizacyjnego, metodycznego i merytorycznego dla potrzeb realizowanych programów, przeprowadzanych akcji i innych działań prozdrowotnych;
- Współpraca z placówkami naukowymi, instytucjami, organizacjami pozarządowymi, mediami lokalnymi oraz innymi partnerami w ramach podejmowanych działań prozdrowotnych realizowanych na terenie powiatu.

Dopalacze

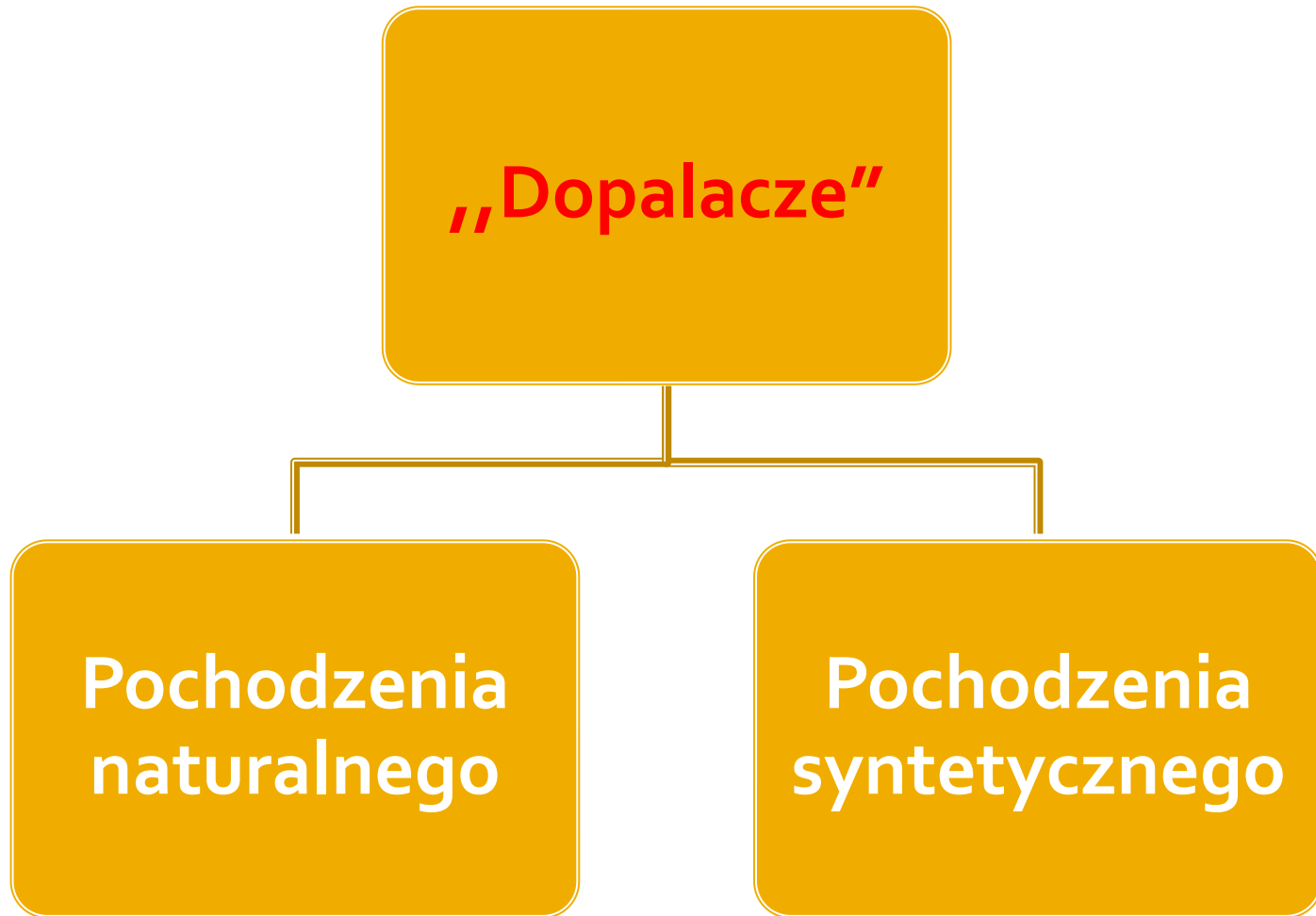
Co to są dopalacze?

„Dopalacze” to tzw. „nowe narkotyki”, czyli **substancje chemiczne (psychoaktywne)**, które działają na organizm ludzki powodując euforię, zwiększenie koncentracji oraz uczucie przyjemności. Środki te działają w podobny sposób, co narkotyki, ale dodatkowo wypalają organizm od środka.

dopalacze
kradną życie

Podział „dopalaczy”

Dopalacze pochodzenia naturalnego

- Czy znasz takie rośliny, które są trujące?
- Czy słyszałeś o jakichś zatruciach roślinami?
- Dlaczego rośliny bywają trujące?

Dopalacze pochodzenia naturalnego

„Dopalacze naturalne” często są nazywane **tzw. herbal highs**, czyli susze i kadzidełka.

Głównymi składnikami „dopalaczy pochodzenia naturalnego” są substancje ziołowe, mieszanki ziołowe, ziołowe psychodeliki i stymulanty na bazie ziół i roślin.

Przykładami składników „dopalaczy naturalnych” są:

- **Muchomor sromotnikowy,**
- **Zielone fragmenty od ziemniaka,**
- **Szałwia wieszczą,**
- **Kratom,**
- **Wilcze jagody,**

Muchomor sromotnikowy- muskaryna

Efekty po spożyciu muchomora sromotnikowego:

- osłabienie, dezorientacja, szum w uszach, halucynacje głównie wzrokowe, wymioty, biegunka, bóle brzucha,
- przy cięższych zatruciach występuje pobudzenie psychoruchowe, wzrost napięcia mięśniowego, drgawki, zaczerwieniona skóra,
- może dojść do śpiączki.

Szałwia divinorum

Efekty po spożyciu szałwi divinorum:

- bardzo silne działanie psychoaktywne i halucynogenne, prowadzące do zaburzeń równowagi, utrata kontaktu z rzeczywistością,
- realistyczne wizje, sny na jawie.
- omamy, psychozy, urazy mechaniczne po upadkach wywołanych zaburzeniami równowagi. W skrajnych przypadkach, przy bardzo dużych dawkach - zaburzenia psychiczne, napady agresji czy samobójstwo w wyniku wizji doznawanych po zażyciu substancji.

Dopalacze pochodzenia syntetycznego

„**Dopalacze syntetyczne**” to produkty, które zostały otrzymane ze związków chemicznych (związki otrzymane w laboratorium). „Dopalacze syntetyczne” to tzw. **party pills**, (zaliczane są tu zarówno tabletki zawierające związki pochodzenia naturalnego uzyskiwane z roślin, jak i zawierające substancje syntetyczne lub półsyntetyczne). Przykładami składników „dopalaczy syntetycznych” są:

- **sole do kąpieli,**
- **detergenty,**
- **nawozy do roślin,**
- **pochłaniacze wilgoci.**

Skład dopalaczy

- Czy człowiek powinien wiedzieć, co spożywa (je lub pije)?
TAK / NIE
- Czy znasz dokładny skład chemiczny, pochodzenie i działanie fizjologiczne chociaż jednego środka zwanego „dopalaczem”?
TAK / NIE

Co byś pomyślał(a)?

- Co byś pomyślał(a) gdybyś zobaczył(a) kogoś, kto kąpiąc się w wannie zajada się kryształkami soli do kąpieli?
- Albo kogoś, kto przesadzając kwiaty popijałby płynny nawóz?

Najpopularniejsze składniki „dopalaczy”

Najpopularniejsze składniki „dopalaczy”:

- odczynniki chemiczne,
- sole kąpielowe,
- kadzidełka,
- amulety, talizmany,
- pochłaniacze wilgoci,
- muchomor sromotnikowy,

Większość substancji **nie znajduje się** na liście środków zabronionych w obrocie.

Przyjmowanie ich zawsze wiąże się z narażeniem na **UTRATĘ ZDROWIA I ŻYCIA.**

Powody sięgania po „dopalacze”

- Niskie poczucie własnej wartości,
- Niskie poczucie możliwości kierowania własnym życiem,
- Lęk przed samodzielnością,
- Lęk przed rówieśnikami- odrzuceniem, porażką,
- Brak umiejętności społecznych, komunikacji, wyrażania zgody/ odmowy,
- Zmęczenie fizyczne, psychiczne,
- Pierwsze miłości,
- Brak wsparcia w rodzinie,
- Brak wsparcia w szkole,

Dlaczego młodzi ludzie biorą „dopalacze“?

Dlaczego młodzi ludzie biorą „dopalacze“:

- Lubią eksperymentować,
- Dla przyjemności,
- Ciekawość, chęć doświadczenia nowych przeżyć,
- Dobra zabawa, z nudów,
- Stosunkowo łatwy dostęp, atrakcyjność nielegalności,
- Trwanie w przekonaniu o braku odpowiedzialności karnej,
- Poczucie wiarygodności reklamy,
- Moda.

Objawy

Objawami, że młody człowiek zaczął „brać” a jednocześnie sygnałem do niepokoju mogą być:

- zmiany w wyglądzie fizycznym / zmiany sposobu ubierania się, kwestie higieny,
- zmiany w codziennych nawykach i przyzwyczajeniach
- posiadanie przedmiotów niezbędnych do zażywania dopalaczy: bibułki, fajki, rurki,
- zmiany samooceny własnej osoby,
- zmiany w kontaktach w rodzinie, z rówieśnikami,
- niechęć do podejmowania niektórych, dotychczas lubianych zajęć,
- wrogość, agresja.

Ryzyko używania „dopalaczy”

Ryzyko:

- Przedawkowanie,
- Utrata zdrowia,
- Nieprzyjemne doznania,
- Stany lękowe,
- Utrata panowania nad sobą,
- Agresja wobec otoczenia,
- Nie otrzymanie skutecznej pomocy medycznej,

Negatywne efekty po zażyciu „dopalaczy”

Wiele dopalaczy ma w swym składzie substancje narkotyczne. **Narkotyki mogą powodować bardzo niebezpieczne efekty uboczne jak:**

- arytmia serca,
- zaburzenia koordynacji,
- suchość w gardle,
- zawroty głowy,
- poty i drgawki,
- często prowadzące do śmierci i kalectwa,
- nagły wzrost ciśnienia z krwotokami,
- skoki temperatury,
- toksyczne zapalenie wątroby, ostra niewydolność nerek,
- psychoza paranoidalna i upośledzenie pamięci.

Niebezpieczeństwo

- **Najbardziej niebezpieczne** w działaniu „dopalaczy” jest to, iż substancje znajdujące się w nich stymulują obszar mózgu odpowiedzialny za układ nagradzania, powodując silne wydzielanie dopaminy i w bardzo silny sposób „wdrukowują” w mózg uczucie euforii i radości,
- Zmniejszenie uczucia bólu (przy agresywnych zachowaniach, np. osoby z połamanymi kończynami są agresywne- walczą),
- Niektóre zgony nie wynikają z przedawkowania, ale z działania psychoaktywnego (np. wyskoczenie przez okno).

Korzyści z unikania sięgania po „dopalacze”

Korzyści z unikania sięgania po „dopalacze”:

- prawidłowy rozwój fizyczny i psychiczny,
- wykształcenie osobowości,
- wykształcenie radzenia sobie z trudnościami, nieśmiałością, porażką,
- umiejętność czerpania radości z życia,
- z otaczającego świata oraz własnych osiągnięć,

Statystyki

Rok	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba zabezpieczonych opakowań produktów	Liczba pobranych próbek badań	Liczba podmiotów oferujących w sprzedaży środki zastępcze	Kwota nałożonych kar	Liczba zawiadomień skierowanych do organów
2018	447	11 673	1 134	38	9701762	31
2017	562	36 786	1 711	92	13 922 870	59
2016	897	38 623	1 222	110	14 162 100	101
2015	1 425	73 295	2 590	224	25 128 000	135
2014	651	52 714	1 630	204	14 007 100	79
2013	779	28 402	1 448	134	10 669 370	59
2012	548	16 141	443	103	495 000	
2011	335	1819	35	11	0	0

Statystyki

**AŻ 67% użytkowników dopalaczy nie wiedziało, co biorą...
... nie sprawdzali...**

czasami jest bardzo trudno rozpoznać coś przetworzonego, nawet jeśli to coś dobrze znamy.

A co dopiero, gdy to coś znajduje się w mieszaninie, której skład nie jest nam znany i nie jest dokładnie podany...

Zamknięcie sklepów z „dopalaczami”

Z ośrodków toksykologii i szpitali docierały liczne sygnały o zwiększonej liczbie interwencji medycznych oraz hospitalizacji związanych z „dopalaczami”, dlatego **2 października 2010 r Główny Inspektor Sanitarny wydał decyzję o zamknięciu sklepów, hurtowni i miejsc produkcji nowych substancji psychoaktywnych** tzw. „dopalaczy”. Zamknięto 1378 sklepów z „dopalaczami”.

Zamknięcie sklepów z „dopalaczami”

Zamknięcie sklepów z „dopalaczami”

Internetowe sklepy sprzedające „dopalacze”

Zamykanie w Polsce sklepów z „dopalaczami” nie zlikwidowało problemu. Obserwuje się szeroki dostęp do nowych substancji psychoaktywnych przez Internet, np.

- /e-dopalacze.com,
- dopalacze.sklep.pl/.

Internetowe sklepy sprzedające „dopalacze”

Internet stanowi medium, które ułatwia dotarcie do szerokiego grona odbiorców, ułatwia sprzedaż, umożliwia szybkie i sprawne rozprowadzanie produktów, a przede wszystkim jest niezwykle efektywnym i stosunkowo tanim narzędziem sondującym potencjalny rynek zbytu i jego wielkość.

KOLEKCJONER.nl

[STRONA STARTOWA](#) [SKLEP](#) [DOSTAWA I PŁATNOŚCI](#) [PROMOCJE](#)

Pamiętaj !

Większość dopalaczy charakteryzuje się tym, że już w niewielkich dawkach działają na ośrodkowy układ nerwowy (czyli na Twój mózg).

Dlatego bardzo łatwo można je przedawkować, co prowadzi do poważnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego, a nawet śmierci.

Pamiętaj !

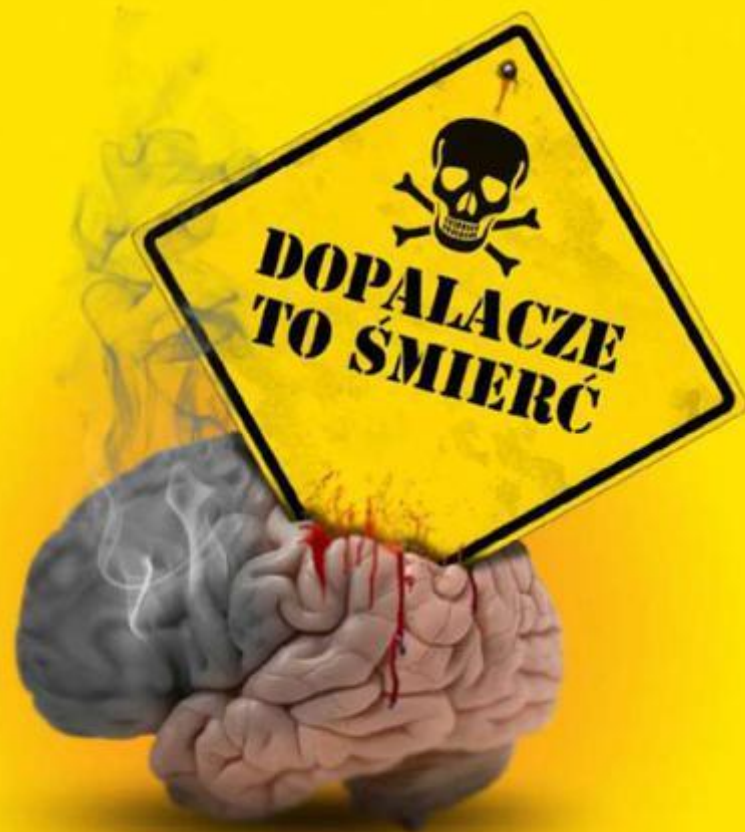
Nigdy nie wiadomo co dokładnie zawiera dany dopalacz. Pod tą samą nazwą mogą występować zasadniczo różne substancje chemiczne.

Co roku, zwłaszcza podczas wakacji do szpitala trafiają ludzie, którzy zatruli się dopalaczami.

Najczęściej zadawane pytania

Jak wyglądają „dopalacze“?

Jak wyglądają „dopalacze“?

Jak wyglądają „dopalacze“?

Co jest napisane na opakowaniu „dopalaczy”?

- „Dopalacze” zawierają niezwykle groźne substancje dla zdrowia i życia osoby, która je zażyje.
- Mimo tego, że na ich opakowaniach widnieje napis: **„Produkt nie jest przeznaczony do spożycia”**, właśnie z taką intencją jest sprzedawany.

Czy na opakowaniu jest podany skład produktu?

- **Nie.** Nie wiadomo, jakie substancje znajdują się w „dopalaczach” i w jakich ilościach, w związku z czym niezbadany jest sposób oddziaływania na pracę różnych organów wewnętrznych, jak bardzo mogą zaszkodzić osobie, która je zażyła i jaka dawka może być śmiertelna. **Dlatego osobom, które zażyły te produkty może być trudno udzielić skutecznej pomocy medycznej.**
- „Dopalacze” produkowane są w niesterylnych warunkach, często w związku z tym znajdują się w nich **różne zanieczyszczenia**, które dodatkowo oddziałują negatywnie na organizm i przyczyniają się do utraty zdrowia osób, które zażyły tych narkotyków.

Gdzie można sprawdzić zawartość podejrzanego woreczka?

Jeśli znalazłeś woreczek z podejrzaną zawartością, to takie „znalezisko” należy dostarczyć **na policję** lub **do stacji sanitarno-epidemiologicznej**. Następnie próbka zostanie zbadana w specjalistycznym laboratorium.

Jak wykryć laboratoryjnie „dopalacze”?

- Badanie jest przeprowadzane z **próby krwi**, pobranej z **żyły łokciowej**. Badanie obejmuje analizę na zawartość nowych substancji psychoaktywnych (NSP) typu „dopalacze” (wybrane związki).
- Analiza próby krwi przeprowadzana jest przy zastosowaniu nowoczesnych metod analitycznych takich jak chromatografia gazowa sprzężona ze spektrometrią mas oraz chromatografia cieczowa sprzężona ze spektrometrią mas.

Czy zażycie dopalaczy jest mniej groźne niż używanie innych narkotyków?

1. Zdecydowanie nie jest to prawdą, że „dopalacze” są mniej groźne niż narkotyki.
2. Może być wręcz przeciwnie. „Dopalacze” mogą okazać się szczególnie niebezpieczne dla zdrowia i życia, gdyż ich skład jest nieznanym użytkownikowi (a czasami również osobom oferującym te produkty).
3. Znajdują się w nich nowo wytwarzane substancje toksyczne, o niezbadanym ryzyku zdrowotnym.

Czy zażycie dopalaczy jest mniej groźne niż używanie innych narkotyków?

4. Nigdy nie wiadomo, co tak naprawdę się w nich znajduje. Produkty o takiej samej nazwie mogą bowiem różnić się rodzajem i stężeniem zawartych substancji psychoaktywnych.
5. W przypadku zatrucia „dopalaczami” lekarze nie wiedząc, z jakimi związkami mają do czynienia, mogą okazać się bezsilni lub nie zdążyć z pomocą.
6. W „dopalaczach” znajduje się wiele zanieczyszczeń, które potęgują ich szkodliwość.
7. Używanie tych produktów może doprowadzić do utraty przytomności, trwałego uszkodzenia mózgu i narządów wewnętrznych organizmu (serca, nerek), a nawet zgonu.

Czy istnieją bezpieczne „dopalacze”?

Nie, zażycie jakiegokolwiek „dopalacza” powoduje, że stajesz się królikiem doświadczalnym. Zazwyczaj po zażyciu narkotyku, bo „dopalacze” to groźne narkotyki, szybko następuje „zejście” objawiające się wyczerpaniem, zaburzeniami rytmu serca, nudnościami, niepokojem, stanami lękowymi. Nigdy nie masz pewności czy zażycie „dopalacza” nie skończy się śmiercią.

Czy jednorazowe użycie „dopalaczy” jest ryzykowne?

- **Tak.** Nawet jednorazowe użycie może doprowadzić do poważnych powikłań zdrowotnych, a niekiedy nawet do śmierci.
- Dlaczego używanie „dopalaczy” jest tak ryzykowne? Gdyż ich producenci stosują do ich wytworzenia niebezpieczne, toksyczne substancje. Zawarte w „dopalaczach” nielegalne związki chemiczne mogą na siebie wzajemnie oddziaływać potęgując toksyczny wpływ na organizm użytkownika.

Dlaczego używanie „dopalaczy” jest tak ryzykowne?

Gdyż ich producenci stosują do ich wytworzenia niebezpieczne, toksyczne substancje.

Zawarte w „dopalaczach” nielegalne związki chemiczne mogą na siebie wzajemnie oddziaływać potęgując toksyczny wpływ na organizm użytkownika.

Co mi grozi za sprzedaż „dopalaczy”?

Zostanie na ciebie nałożona kara pieniężna w wysokości od 20 tys. zł. do 1 miliona zł. Za narażenie zdrowia i życia ludzkiego możesz odpowiadać także z art. 165 kodeksu karnego. Wtedy prócz kary pieniężnej możesz liczyć na wyrok od 6 miesięcy do 8 lat więzienia.

Co warto spożywać zamiast „dopalaczy”?

Dopalacze nie są konieczne, **to nie jest witamina!**
Ludzkość odkryła bezpieczniejsze sposoby wpływania na psychikę – „**łagodne dopalacze**”:

JAKIE ???

„Łagodne dopalacze”?

- **Herbata** - zwłaszcza zielona (alkaloid purynowy- teofilina-1-3-dimetyloksantyna).
- **Kawa** - kofeina (uwaga, może uzależnić, źle wpływa na zbyt młode organizmy, rzadko, ale bywają zatrucia i uzależnienia!).
- **Czekolada i kakao** (alkaloid purynowy- teobromina).

Czy „dopalacze” uzależniają?

Tak. Czasami wystarczy spróbować jeden, dwa razy, a zawartość „dopalacza” może spowodować nieodwracalne zmiany w układzie nerwowym człowieka i prowadzić do uzależnienia. Niektóre nowe narkotyki mogą mieć działanie silniejsze niż tradycyjne narkotyki. Osoby uzależnione od „dopalaczy” mogą doświadczać głodu substancji, a zaprzestanie ich używania zazwyczaj jest bardzo trudne.

Jak pomóc osobie uzależnionej od „dopalaczy”?

Jak pomóc osobie, bezpośrednio po zażyciu „dopalaczy” ?

- zadzwonić na pogotowie pod numer **112** lub **999** (jeśli nastąpiła utrata przytomności, zaburzenia świadomości, zatrzymanie oddechu lub nadmierne pobudzenie to postaraj się opisać dyspozytorowi zaistniałą sytuację),
- zachować opakowanie po „dopalaczu” w celu łatwiejszej akcji ratowniczej,
- nie używać żadnych leków do przybycia lekarza.

Bezpłatny Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży

116 111

godz. 12.00-20.00

Gdzie szukać pomocy?

800 060 800 Infolinia Głównego Inspektora Sanitarnego

116 111 Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży

800 100 100 Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawach bezpieczeństwa dzieci

800 12 12 12 Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka

112 Numer alarmowy obowiązujący na terenie całej Unii Europejskiej

Co robić, gdy zauważono stronę internetową, gdzie sprzedawane są „dopalacze”?

Jeśli znalazłeś stronę internetową, na której sprzedawane są „dopalacze” to należy to zgłosić. Dlatego stworzono bezpłatną infolinię: **800 060 800**. Podczas rozmowy należy podać link.

Co oferuje producent „dopalaczy”?

W reklamie na pewno usłyszysz hasła tj:

odprężysz się,

rozluźnisz,

wprawisz w dobry nastrój.

Czy warto w to wierzyć? Czy branie „dopalaczy” ma sens?

Na to pytanie sami musicie sobie odpowiedzieć